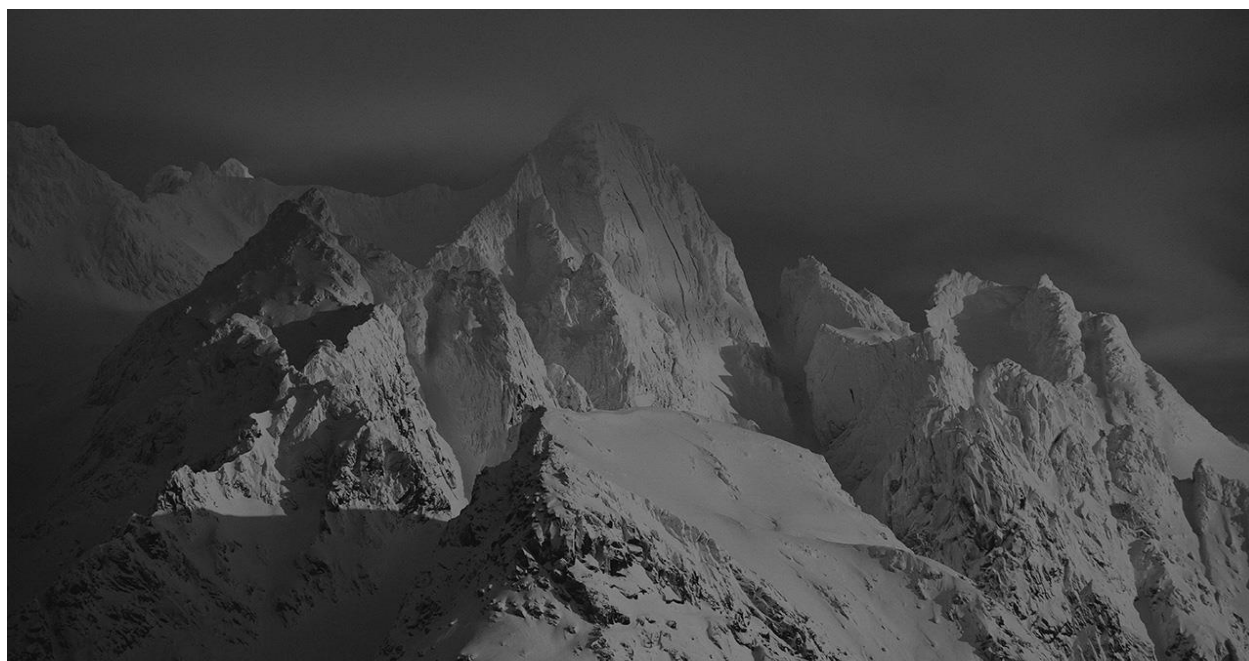

Forsikringsvilkår

NÆRING

Gjelder fra 01.01.2026

INNHold

PUNKT	SIDE
1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	2
2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	2
3. HVA SOM ER FORSIKRET	3
4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES	4
5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSE, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO	7
6. FORSIKRINGSSUMMER.....	12
7. SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER.....	13
8. NATURSKADE	16
SIKKERHETSFORSKRIFTER (Tillegg).....	18
KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER	29
Bistand i klagesaker	40

FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV

- forsikringsbeviset
- forsikringsvilkår og sikkerhetsforskrift
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL)
- Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989
- det øvrige lovverk med forskrifter

Teksten i forsikringsbeviset og sikkerhetsforskrift gjelder foran forsikringsvilkårene.
Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for

- 1.1** den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).
- 1.2** innehaver av panterett i løsøre eller varer, men bare hvis panthaveren har mottatt forsikringsattest fra selskapet, jfr. FAL § 7-1, 3. ledd som er fraveket.
- 1.3** annen panthaver eller eier av ting enn de som er omtalt i punktene 1.1 og 1.2, men bare hvis forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller avtale.
- 1.4** ny eier ved eierskifte, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring, og ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre, jf. FAL 7-3, tredje ledd.

Ved skadeoppgjør kan selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til denne med bindende virkning for medforsikrede, med mindre selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikrede interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER**2.1 PÅ FORSIKRINGSSTEDET**

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.2 UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET (BORTEFORSIKRING)

- 2.2.1** For ting som midlertidig befinner seg på annet sted og skal til forsikringsstedet, gjelder forsikringen i Norden.
Borteforsikringen gjelder ikke for
 - varer i egne eller leide lokaler.
 - ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.
 - ting på bygge- eller anleggsplass.
 - avbruddstap.

2.3 SPESIELLE GYLDIGHETSOMRÅDER

- 2.3.1** Naturskadeforsikringen og ransforsikringen gjelder i Norge.

3. HVA SOM ER FORSIKRET

Det framgår av forsikringsbeviset hva som er forsikret, og hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder.

3.1 LØSØRE

Som løsøre anses maskiner og inventar, med faste og løse installasjoner, som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet, eller i drift av offentlige eller private virksomheter. Med faste eller løse installasjoner menes maskinfundamenter av ethvert slag, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.v.

Unntatt er:

- Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l.,

3.2 VARER

Som varer anses råvarer, halvfabrikata, ferdige varer, handelsvarer hjelpestoff, driftsmaterialer emballasje og lignende.

3.3 UTOVER FORSIKRINGSSUMMEN OMFATTER FORSIKRINGEN OGSÅ:

3.3.1 Nyanskaffelser

Nyanskaffelser av løsøre i avtaleperioden med inntil 10 % av forsikringssummen. Verdiøkningen skal meldes selskapet senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.3.2 Ryddingsutgifter

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade er begrenset til 50% av forsikringssummen for løsøre og varer, høyst NOK 3.000 000.

3.3.3 Giftig og miljøfiendtlig avfall

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrifter, med inntil NOK 1.500.000 .

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

3.3.4 Prisstigning etter skade

Påløpne ekstraavgifter på grunn av prisstigning etter skade med inntil 20 % av erstatningen for hver skadede ting, se pkt. 7.5.

3.3.5 Salgspant

Forsikringstakers interesse i ting solgt med salgspant.
Erstatningen er begrenset til NOK 200.000.

3.3.6 Tap av gass, vann, væske eller strøm

Utgifter ved tap av gass, vann, væske eller strøm som følge av annen erstatningsmessig skade.
Erstatningen er begrenset til NOK 200.000.

3.3.8 Flytting og lagring

Flytting og midlertidig lagring av forsikrede ting etter erstatningsmessig skade. Erstatningen er begrenset til NOK 100.000.

3.3.9 Forsering

Merkostnader som følge av reparasjon av skadde ting på overtid og ved helligdagsarbeid, ved forsendelse av skadde ting som ilekspres- eller flyfrakt, samt annen lignende forsering, med 20 % av forsikringssummen for de skadde ting, høyst NOK 500.000.

3.3.10 Glass og plastruter

(Dekningen gjelder ikke utenfor forsikringsstedet).

Glass eller plastruter som er ferdig innsatt i vinduer, dører, innredning og inventar i egne og leide lokaler. Egenandelen for glass eller plastruter, se punkt 7.6.1.5.

Forsikringen omfatter også:

- Ekstraavgifter til midlertidig innsetting av glass av enkleste sort når ny rute ikke kan skaffes innen rimelig tid.

I tillegg erstattes ekstraavgifter med inntil NOK 10.000 til maling, graving m.m.

3.4 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE:

- 3.4.1 Motorvogn, tilhenger til motorvogn, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy som ikke er varer i næringsvirksomhet.
- 3.4.2 Penger og verdipapirer.
- 3.4.3 Kunst, antikviteter og samlerobjekter

4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

4.1 FELLESREGLER

Med skade forstås også tap av ting, avbruddstap og utgifter nevnt i pkt. 3.

Skade må inntreffe plutselig og uforutsett. Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

Aldersfradrag og egenandeler, se punktene 7.6.1 og 7.6.2.

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.

4.2 BRANN

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.1.

4.2.1 Skade som erstattes:

- Brann, dvs. ild som er kommet løs.
- Skade ved direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes skade på ting som skyldes for eksempel kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.
- Eksplosjon/implosjon
- Sprengningsskade
Spesiell egenandel ved skade som skyldes sprengningsarbeid, se pkt. 7.6.1.4.
- Plutselig nedsoting.
- Skade ved at luftfartøy, deler av eller fra luftfartøy, rammer forsikrede ting.

4.2.2 Skade som ikke erstattes:

- Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme.
- Elektrisk fenomen på
 - elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1000 volt,
 - transformator,
 - datautstyrselv om det oppstår brann i tingen.
- Skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- Skade på transformator, elektrisk maskin, apparat, datautstyr o.l. ved eksplosjon i disse.
- Skade på smelteovn, mikser, skjenk, digel, form, o.l. hvor eksplosjon oppstår.

4.3 GASS, VANN OG ANNEN VÆSKE

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.3.

4.3.1 Skade som erstattes:

- Utsiktet utstrømning av vann, gass eller annen væske fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr, ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse.
- Vann eller annen væske som trenger inn i bygning utenfra når den kommer fra bygnings avløpsledning eller fra tilførselsledning for vann eller fyringsolje.
- Overflatevann som trenger inn i bygning direkte fra terrenget ved nedbør eller snøsmelting.
- Utstrømning av slokkemiddel fra brannslukningsanlegg og/eller brannslukningsapparater.

4.3.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade som skyldes langsom inntrenging av vann.
- Skade som skyldes sviktende drenering eller at vann eller annen væske trenger inn i bygning på annen måte enn angitt i pkt. 4.3.1.
- Skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp.
- Skade ved vanninntrengning gjennom utette tak, vegger, grunnmur eller bunnsåle.

- Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre det er oppstått som følge av erstatningsmessig bygningsskade.
- Skade i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann, uansett årsak.
- Skade ved vanlig bruk, dusjing, søl eller kondens.
- Skade ved sopp og råte.
- Tap av væske ut over det som er nevnt i pkt. 3.3.8.

4.4 TYVERI OG SKADEVERK

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.4.

4.4.1 Skade som erstattes:

- Tyveri i forbindelse med innbrudd i bygning / rom i bygning eller i container.
- Skadeverk i forbindelse med innbrudd i bygning / i rom i bygning eller i container.
- Skadeverk på leide rom i forbindelse med innbrudd i rom.

Erstatningen er begrenset til NOK 50.000.

Denne begrensning gjelder ikke for skade på glass i bygning som inngår i næringsarealene.

Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent alarm med overføring til alarmsentral erstattes også tyveri og skadeverk når uvedkommende har latt seg låse inne i bygning i åpningstiden.

4.4.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade ved tyveri og skadeverk når bygningen/containeren eller rommet er åpent for kunder eller publikum, eller når tyven i dette tidsrom har latt seg innelåse i bygningen, selv om tyveriet har skjedd utenfor åpningstiden.
- Skade ved tyveri og skadeverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeide for forsikringstaker, eller som er betrodd nøkler.
- Utgifter til utskifting eller forandring av låser hvis nøkler/koder har kommet på avveie.

4.5 NATURSKADE

Skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Se pkt. 8 om spesielle bestemmelser og hva som ikke er omfattet av forsikringen.

Følgende skader erstattes ikke:

- skade som umiddelbart skyldes lyn, frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang
- skade forårsaket av dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e.l.

4.6 BRUDDSKADE PÅ GLASS

4.6.1 Skade som erstattes:

- Bruddskade på glass, se pkt. 3.3.10.
Ved skade på skilt, utstillingskasse, monter o.l., erstattes også de deler av tingen som ikke er glass når de skades samtidig med glasset, begrenset til NOK 50.000.
- Skade på ting som rammes av glassbiter ved knusing av forsikret rute.

4.6.2 Skade som ikke erstattes:

- Skade ved riper og avskallinger.
- Skade som skyldes arbeider med glasset og dets rammer, eller skade ved bygnings- og innredningsarbeider.

- Utett/punktert isolerglass.

4.7 SKADE I FREMMED ELEKTRISK ANLEGG

Selskapet erstatte fysisk skade på forsikrede ting ved at elektrisk strøm uteblir på grunn av skade i fremmed elektrisk anlegg, forårsaket av skadetyper nevnt i pkt. 4. Alle unntak i pkt. 4 gjelder også der. Erstatningen er begrenset til NOK 150.000.

Skade som ikke erstattes:

- Skade på nedkjølte eller nedfryste varer i disk, skap eller rom.

4.8 SNØTYNGDE, SNØPRESS M.M.

Selskapet svarer for skade ved snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO

5.1 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER

Hvis sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelse gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder innbruddssikring, kan rett til erstatning bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler eller ansvaret for låsing der tingen befinner seg.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder likevel ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

5.2 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset til enhver tid overholdes.

Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle helt bort, jfr. FAL § 4-8.

5.2.1 Sikring mot brannskader

5.2.1.1 Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet og
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn, skal følges.

5.2.1.2. Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid

Bedriftens ledelse oppnevner en person til å forestå det brannforebyggende arbeid.

Vedkommende skal

- sørge for at denne sikkerhetsforskrift er fulgt. Avvik skal rapporteres
- sørge for at ansatte instrueres om brannforebyggende tiltak, bruk av slukkeutstyr og alarmeringsrutiner
- sørge for at forhold som synes å true brannsikkerheten blir rettet straks

5.2.1.3 Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannlemmer

Brannvegger skal tilfredsstille offentlige krav, og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes.

Branndører og -lemmer skal være selvluukkende.

Branndører og brannlemmer holdes åpne hvis de har automatisk lukking ved et branntilfelle.

Slike skal funksjonsprøves minst en gang pr. uke.

5.2.1.4 Slökkingsredskaper

Påbudte slökkingsapparater skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand.

Slökkingsredskaper skal kontrolleres minst en gang i året. Hvert apparat skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

5.2.1.5 Varme arbeider

1. Definisjon

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og/eller varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko.

Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedsrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav

4.1 Sjekkliste for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge Forsikringsdrift eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Sjekklisten er tilgjengelig på www.brannvernforeningen.no.

4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.

4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.

4.4 Egnede slukkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.

4.5 Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Stiftelsen Norsk brannvernforening eller annen godkjent organisasjon i øvrige nordiske land.

5. I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

5.1 Ved utførelse av varme arbeider på tak skal det i tillegg til sjekkliste foreligge en dokumentasjon på at det er utført en risikovurdering av arbeidet.

5.2 Det er forbud mot bruk av åpen eller skjult flamme på oppførede og luftede treak.

5.3 Ved utførelse av varme arbeider på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punkt 5.2 skal brennbar isolasjon og brennbare konstruksjoner være tilstrekkelig beskyttet med ubrennbar isolasjon

eller ubrennbare materialer som gir tilsvarende beskyttelse. Ved bruk av åpen og skjult flamme skal det være tilstrekkelig sikkerhetsavstand til bygningskonstruksjoner/bygningsdeler som består av brennbare materialer.

5.2.1.6 *Koke- frityr- og stekeinnretninger.*

1. Omfang

Kommersielle kjøkken med frityrlegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slukkeanlegg.

2. Systemkrav

Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard. Minimumskrav er gitt i NFPA 17A og det skal dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.

Slukkeanlegget skal kunne løses ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.

Slokkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antenning etter slokking. Slukkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav. Ytelsen til slukkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

3. Kontroll, ettersyn og vedlikehold

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slukkeanlegget skal følges.

Det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

4. Rengjøring

Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør.

Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk.

Fettfilter må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov. Kanal med avtrekksvifter må rengjøres hvert år, helt ut til det fri.

5. Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og stekeinnretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

6. Håndslukkere

I tillegg til automatisk slukkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3. Plassering av slukker skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig. Håndslukker skal kontrolleres i henhold til NS 3910 av kompetent virksomhet hvert år med kontrolletikett som viser dato for siste kontroll.

7. Opplæring

Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk slukkeanlegg med manuell utløsning og slokking med manuelt håndslukkerapparat.

Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst slukkeanlegg.

5.2.1.7 *Tobakksrøyking*

I produksjons- og lagerlokaler tillates røyking bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser.

Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

5.2.1.8 *Orden og renhold*

Avfall som kan selvantenne og avfall som kan avgi brennbare gasser, skal legges i egne beholdere av flammefast materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted.

Betryggende avfallshåndtering skal være etablert.
 Brenning av avfall skal foregå på forsvarlig måte og bare på sted hvor brannsikringen er ivarettatt.

5.2.1.9 *Utendørs oppbevaring av brennbart materiale*

Avfallsbeholdere med papir og annet brennbart materiale, brennbart materialer som ligger fritt eller i containere, søppelkasser, papirkurver og lignende, skal plasseres slik at brann ikke kan spre seg til bygninger.

Avstand til nærmeste byggverk skal være minst 8 meter.

Unntak:

Dersom brennbart materiale er oppbevart i lukket og låst container / oppbevaringsenhet som er konstruert slik at brann ikke kan spre seg ut av containeren / oppbevaringsenheten, kan brennbart materiale oppbevares nærmere bygningens vegg.

Lagring av brennbart materiale der høyden er over 4 meter eller areal større enn 200 m² skal plasseres minimum i 25 meters avstand til byggverket.

5.2.2 Sikring mot elektriske fenomenskader

Elektronisk styrte maskiner og apparater og elektroniske komponenter skal på nett- og signalsiden være beskyttet mot overspenning forårsaket av atmosfæriske utladninger, nettskøy fra elektriske motorer, apparater o.l., samt mot variasjoner i nettspenningen.

Leverandørs/produsents brukerveiledning må følges, og den som betjener innretningen må være kvalifisert til dette.

5.2.3 Sikring mot vann- og rørskader

5.2.3.1 Bygningen skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaider.

5.2.3.2 Varer skal plasseres minst 10 cm. over gulv.

Er virksomheten opphørt og eiendommen fraflyttet, skal i tillegg ledninger og anlegg for vann og annen væske tappes ned ved fraflytting.

5.2.3.3 Vaskemaskin/oppvaskmaskin skal stå i rom med sluk eller ha innebygd stoppeventil.

5.2.3.4 Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

5.2.4 Innbruddssikring

Adkomstdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til det sikkerhetsforskrift (N01, N02 og N03) som er angitt i forsikringsbeviset.

Ved oppbevaring av tyveriutsatte varer og løsøre kreves at svake bygningskonstruksjoner skal forsterkes. FG's anbefalinger skal følges.

Tyveri og skadeverk begått av uvedkommende som har latt seg låse inne som nevnt i punkt 4.4.1, dekkes kun når FG-godkjent alarm er i drift.

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg iht. produsentens monteringsanvisning.

For container gjelder følgende:

Containeren skal være minst 7,5 m³ (Halvcontainer)

Dørhengsler skal være sikret slik at døren ikke kan løftes av i låst stilling.

Døren skal være sikret med minst 2 FG-godkjente bakkantbeslag eller tilsvarende sikring.

Døren skal være låst med minst 1 FG-godkjent containerlås eller bom og hengelås med følgende krav:

- Bommen skal sikre døren og være av stål med et tverrsnitt på minst 60 x 10 mm. eller annet med tilsvarende styrke.

- Bommens festeanordning til karm skal minst tilsvare bommens styrke og være montert etter produsentens anvisninger

- Festeordningen skal ikke kunne demonteres fra utsiden
- Bommens hengelåsbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen. Beslagets og hengelåsens bøyler skal fylle hverandre
- Hengelåsbeslaget skal være konstruert slik at det beskytter låsen
- Bommen skal låses med FG-godkjent hengelås, minimum klasse 3.
- Hengelåsbeslaget skal være FG-godkjent og ha samme klasse som hengelåsen.

Containeren skal være sikret slik at den ikke kan fjernes, og være plassert slik at tilkomst med bil for bortkjøring av container ikke kan skje. Lagres lettomsettelige varer i container, skal området rundt containeren i tillegg være inngjerdet med et minst 2,5 m høyt gjerde av stålflettverk med overklatringsvern.

5.2.5 Sikring av datasystemer, dataregistre og programmer

Sikrede plikter å utarbeide adgangs- og autorisasjonsregler for sine datasystemer. Sikrede plikter også å føre kontroll med at reglene blir fulgt og oppdatert.

Systemer og data skal være beskyttet på en slik måte at kun medarbeidere med rettmessig atkomst har adgang, f.eks. med passord. Hvor risikoen for brudd på adgangsauctorisasjonen anses å være særlig høy skal brukeridentifikasjon og passord suppleres med magnetkort, kodebrikke eller tilsvarende sikkerhetsløsning.

Passord og koder skal skiftes omgående hvis det er grunn til å anta at en ikke-autorisert person har fått kjennskap til disse.

Sikrede plikter å sørge for sikkerhetskopiering og oppbevaring av data, slik at en til enhver tid kan gjenskape data, som måtte være slettet/mistet ved en brukerfeil, en fysisk feil eller i forbindelse med uhell, hærverk eller et forsikringstilfelle, hvor de databærende medier er blitt ødelagt eller forsvunnet.

Brukere skal ha en entydig brukeridentifikasjon.
Tildelte adgangrettigheter skal kun anvendes personlig av brukeren.

Det skal være en klar atskillelse (funksjonsatskillelse) mellom de som rekvirerer adgangrettigheter til en bruker og de som oppretter brukerens rettigheter i systemene.

Det skal, så vidt det er teknisk mulig, på ethvert system føres en automatisk logging av alle funksjoner i relasjon til data- og adgangssikkerheten.

Loggen skal minimum inneholde:

- Login / logout tidspunkter pr. brukerid.
- Forsøk på uberettiget adgang til programmer og data.

Maskinelle logger skal ligge beskyttet, f.eks. i kryptert form utilgjengelig for den alminnelige bruker, og kun med adgangsmulighet for sikkerhetsadministratoren.

Det skal ukentlig tas sikkerhetskopi av data. Kopien skal oppbevares i en annen bygning eller i låst dataskap, uansett på en slik måte at original og sikkerhetskopi ikke kan ødelegges ved samme skadehendelse. Skapet skal tilfredsstillende krav til brannsikkerhet A120 ifølge NT FIRE 017.

Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

5.2.6 Regnskap

Sikredes regnskaper skal føres og revideres i samsvar med god regnskapsskikk.

5.2.7 Straffbare handlinger

Straffbare handlinger skal straks de blir oppdaget meldes til påtalemyndigheten.

Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, kan han helt eller delvis miste retten til erstatning, jf. forsikringsavtaleloven (FAL) paragraf 4-8.

Identifikasjon med sikrede:

Retten til erstatning faller bort dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og lignende, jf. FAL paragraf 4-11, siste ledd.

5.2.8 **Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner.**

Reparasjoner, nyinstallasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldende forskrifter.

I tillegg skal følgende arbeid utføres av autoriserte håndverkere/reparatører:

- Reparasjoner / nyinstallasjoner av elektriske anlegg og VVS.
- Bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner.

5.2.9 **Drift og vedlikehold**

Forsikringstaker skal holde de forsikrede ting i god driftsmessig stand og påse at offentlige og andre forskrifter til forebygging eller begrensning av skade blir overholdt.

Forsikringstaker skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning han benytter til sin virksomhet, slik at skade ikke oppstår. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav iht. Bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygd/ombygget.

5.2.10 **Lading av truck/arbeidsmaskin**

- For å lade batteriet må trucken parkeres i et lukket og godt ventilert rom tilrettelagt for lading.
- Når en truck er parkert for lading skal det ikke være brennbare materialer eller driftsvæsker i stand til å lage gnister i 1,5 meters avstand fra trucken. Parker trucken på et sikkert område oppmerket og dedikert for lading av truck.
- Ikke plasser eventuelle metallgjenstander på batteriet siden dette kan forårsake kortslutning.
- Før lading må man kontrollere alle kabler og pluggtilkoblinger for synlige tegn på skade. Ladekabler skal henges opp på angitt sted for å forhindre skade på kabler og pluggtilkoblinger.
- Lader skal stå på ikke brennbart materiale.
- Elektrisk kurs som benyttes til lading, skal være sikret med overspenningsvern og jordfeilvern type B.
- Brannvernutstyr må også være tilstede.
- Det er viktig å følge sikkerhetsforskriftene fra produsenten av batteriet og ladestasjonen.

5.3 **ANSVARSBEGRENSNINGER VED ENDRING AV RISIKO**

5.3.1 **Ophørt virksomhet og fraflyttet eiendom**

Er virksomheten opphørt eller eiendommen fraflyttet, erstattes bare skader ved brann, direkte lynnedslag og naturskade.

Med fraflyttet eiendom menes bygning som ikke er bebodd eller i bruk i mer enn én måned.

5.3.2 **Sikringstiltak**

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like. Hvis det har skjedd en endring som betinger høyere premie, kan selskapets ansvar bli satt forholdsmessig ned.

5.3.3 **Endring av virksomhet**

Ved endring av virksomhet som medfører økt risiko og som betinger en høyere premie kan selskapet sette ned erstatning forholdsmessig, jf FAL § 4-7. Er endringen av vesentlig betydning for risikoen kan selskapet være helt uten ansvar og erstatningen falle helt bort, jf FAL § 4-6.

5.3.4 **Årsomsetning**

Dersom årsomsetningen forventes å avvike med mer enn 10% i forsikringsperioden, eller det inngås nye kontrakter som i vesentlig grad påvirker forsikringsselskapets risiko, må dette meldes forsikringsselskapet uten ubegrunnet opphold.

6. **FORSIKRINGSSUMMER**

6.1 **LØSØRE**

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

Forsikringssummen bør minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenanskaffe tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ny ting, gjenanskaffelsesprisen.

Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt. 3.3.1 eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

6.2 **VARER**

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal minst tilsvare verdien.

Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader, renter, kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og skal selges til redusert pris, skal forsikringsverdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.

Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges, skal først og fremst anses som solgt.

6.3 **FØRSTERISIKO**

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

For poster med angitt sum i vilkårene, unntatt nyanskaffelser pkt. 3.3.1, samt for poster forsikret med førsterisikosum, erstattes skaden inntil den avtalte forsikringssum.

7. **SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER**

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

7.1 **FELLESREGLER**

7.1.1 **Skademelding m.v.**

Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi selskapet melding om skaden. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Hvis skadens omfang eller reparasjonskostnad øker som følge av at skaden ikke meldes selskapet omgående, erstatter selskapet ikke merkostnadene.

Det gjelder spesielle regler om foreldelse, se Generelle vilkår pkt. 5.

Følgende skader skal meldes til politiet:

Brannskader, tyveri og skadeverk, overfall og ran.

Selskapet kan kreve at andre skader skal meldes til politiet.

Skademelding skal inneholde bedriftens organisasjonsnummer.

Selskapet har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør

- reparasjon

- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller

- at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/ gjenanskaffelse har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

7.1.3 Eiendomsretten til skadede ting og ting som kommer til rette

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen. Selskapet har rett til å overta skadede ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen selskapet.

7.1.4 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår pkt. 2 legges til grunn.

7.1.5 Selskapets overtakelse av panterett

Er selskapet ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntreter selskapet i panthavers rett i den utstrekning selskapet betaler erstatning til panthaver.

7.1.6 Selskapets ansvar ovenfor panthavere, konkursbo, nye eiere o.l.

Overfor panthavere, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma o.l. er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende 2 beløp:

- Forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden.

- Vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet.

Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses selskapets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted, se pkt. 7.3.3.

7.2 ERSTATNINGSBEREGNING

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov etter fradrag av egenandel.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden der dette er berettiget.

Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn for eiers ektefelle/samboer og livsarving, se pkt. 7.1.6.

7.3 ERSTATNINGSBEREGNING - LØSØRE

7.3.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, se pkt. 6.1, fratrullet verdien etter skaden, regnet etter samme regler.

Ved erstatningsberegningen gjøres fradrag ved økning i verdi på den skadede ting eller del/komponent av ting, ved gjenanskaffelse eller reparasjon som angitt i pkt. 7.3.2.

7.3.2 Ting som repareres/ gjenanskaffes innen 3 år

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i pkt. 7.3.1 med fradrag for tingens

- alder.
- slitasje.
- sannsynlig brukstid.
- anvendelighet.

Fradraget gjøres bare for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av tingens/delens/komponentens erstatningsgrunnlag med fradrag som angitt ovenfor.

7.3.3 Ting som ikke repareres/ gjenanskaffes innen 3 år

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen 3 år etter at skaden inntraff, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter reglene i pkt. 7.3.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.4 ERSTATNINGSBEREGNING - VARER

7.4.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, se pkt. 6.2, fratrullet verdien etter skaden, regnet etter samme regler.

Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien før skaden.

7.5 BEREGNING AV PRISSTIGNING OG RENTER

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå.

Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 3 år etter skadedagen for løsøre.

Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

7.6 EGENANDELER OG ALDERSFRADRAK

Hvis skaden erstattes ved at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til selskapet.

Egenandelen skal fratrekkes etter eventuelle øvrige erstatningsreduksjoner som har hjemmel i vilkårene eller FAL.

Aldersfradrag, som angitt i pkt. 7.3.2, gjøres gjeldende i stedet for egenandel i pkt. 7.6.1.1 - eller forhøyet egenandel som angitt i forsikringsbeviset - når aldersfradraget overstiger denne.

Aldersfradraget gjøres i de samlede utgifter.

Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt av en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

7.6.1 Egenandeler

I erstatningsoppgjøret for hver sikret fratrekkes følgende egenandeler, hvis ikke andre egenandeler framgår av forsikringsbeviset eller av kundevalgte tilleggsforsikringer:

7.6.1.1 *Generell egenandel* NOK 15.000.

7.6.1.2 *Naturskade* Ved naturskade etter Lov om naturskedeforsikring, gjelder den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet - for tiden NOK 8.000.

7.6.1.3 *Skade som skyldes varme arbeider* Ved skade forårsaket av varme arbeider, se pkt. 5.2.1.5, utført av eller for sikrede, trekkes en tilleggsegenandel på 10 % av skaden, min. NOK 15.000, maks. NOK 150.000.

7.6.1.4 *Sprengningsskade* Ved sprengningsarbeid som utføres på forsikringsstedet, NOK 20.000, med mindre høyere egenandel er avtalt.

7.6.1.5 *Skade på glass og plastruter* - Egenandel NOK 10.000.

7.6.2 Aldersfradrag

Ved skade på del av ting, legges den skadede delens alder til grunn.

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen.

7.6.2.1 *Varmtvannsbeholder og -bereder* Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 10 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 5 år, høyst 80 %.

7.6.2.2 *Fyrkjele*

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år, høyst 80 %.

7.6.2.3 *Annen mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat*

Ved skade ved elektrisk fenomen gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 10 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 5 år, høyst 80 %.

7.6.2.4 *Skade på plasthall*

Ved skade på plasthall gjøres det prosentvis fradrag for alder.

10 år uten fradrag, deretter gjøres et prosentvis fradrag på 10 % av skaden per påbegynt år opp til 80 %. Fradraget beregnes av hele reparasjonskostnaden. Ved ulik alder på skadede deler legges den eldste delens alder til grunn.

Ved skade forårsaket av snøtyngde og/eller snøpress, trekkes egenandel på kr 50.000 i tillegg til avtalt egenandel.

8. NATURSKADE

Forsikringen omfatter:

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

Når den forsikrede ting er et våningshus, bolighus eller fritidshus omfatter forsikringen også naturskader på hage, hageanlegg, oppad begrenset til 5 dekar, beliggende rundt forsikret bygning.

Tilsvarende omfattes den del av tilførselsvei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

Forsikringen omfatter ikke:

- 8.1** Skade på skog, beite, innmark, utmark eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter samt ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.

Selskapet dekker likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

- 8.2** Skade på ting som det ikke er naturlig å brannforsikre selv om det foreligger forsikring, så som sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land, flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende.

- 8.3** Skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende.

- 8.4** Skade som alene rammer antenner, skilt, markiser eller lignende.

- 8.5** Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.

- 8.6** Skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e l.

- 8.7** Skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud - i medhold av naturskadelovens § 22 - og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.

- 8.8** Skade på hage og hageanlegg i tilknytning til annen bygning enn våningshus, bolighus og fritidshus.

- 8.9** Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre

8.10 ANDRE SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE

8.10.1 Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

8.10.2 Relokalisering ved fare for ny naturskade
Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes tomtens omsetningsverdi før skaden, begrenset oppad til fem dekar.
Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus regnes da som om de var totalskadet.
Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet.

Selskapet kan i stedet for å erstatte tomt og bygninger etter forrige avsnitt velge å sikre eiendommen.

8.10.3 Erstatning for hageanlegg

- Erstatningsgrunnlaget for hage, hageanlegg, gårdsplass og tilførselsvei inklusiv oppfylling av utrast tomt, beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen
- Erstatningen settes til det laveste beløp av gjenoppbyggelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden på hageanlegget. Erstatningen skal ikke være mindre enn gjenoppbyggelseskostnaden for hageanleggets toppsjikt
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri o.l.
- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt.

8.10.4 Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.

Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.
Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

8.10.5 Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

8.11 ER DET TVIL OM

- det foreligger naturskade
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede

kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for Ankenemnda for Statens naturskadefond.
Ankenemndas vedtak kan ikke påklages.

SIKKERHETSFORSKRIFTER (Tillegg)

Nedenfornevnte sikkerhetsforskrifter kommer i tillegg til punkt 5 i ordinære vilkår når de er angitt i forsikringsbeviset eller vilkårene.

N01 INNBRUDDSSIKRING - SIKKERHETSFORSKRIFTER BESKYTTELSESKLASSE B1

Denne sikkerhetsforskriften gjelder når lokalene er ubemannede/ tomme for mennesker. Reglene omfatter sikring av dører, porter, luker, vinduer og andre åpninger direkte inn til lokaler som omfattes av forsikringen. Åpninger som ikke kan sikres med dører, porter eller luker skal være sikret med FG-godkjent gitter eller tilsvarende.

Når lokalene er bemannet, må dører i rømningsveier kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med brann-forskriftenes bestemmelser, se "Veiledning til forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn", kapittel 2, § 2-3.

Eier av virksomheten, eller den som opptrer på eiers vegne, må påse at det ikke er mennesker i lokalene når dørene låses.

Der låsenhet og innbruddsalarm er nevnt, skal slikt utstyr være FG-godkjent. Gitter skal være FG-godkjent eller oppfylle kravene i kapittel Sikringsutstyr.

Lokalene skal omsluttet av tette vegger, tak og gulv av solid kvalitet. For anbefaling av materiale til gulv, vegg og tak henvises det til dokumentet *byggningskonstruksjoner – vurdering og anbefalinger*, FG-320, på www.fgsikring.no.

For bruk av elektronisk låsesystem (adgangskontroll), se *Krav til system og enkeltkomponenter for elektronisk avlåsning i beskyttelsesklassene B1, B2 og B3* i FG-240. Denne finnes på www.fgsikring.no.

For FG-regler til automatiske innbrudds- og overfallalarmsystem, se FG-200 på www.fgsikring.no.

Veiledning for gjennomføring av reglene finnes i Håndbok i innbruddssikring, FG-111. Denne finnes på www.fgsikring.no.

Oversikt over FG-godkjent materiell, utstyr og regler, se www.fgsikring.no.

1 Dører, porter og luker

1.1 skal være låst med minst 1 stykk låsenhet.

1.2 kan ha låsenhet med innvendig knappvridder dersom:

- glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvridderen, er sikret med gitter eller er FG-godkjent minimum klasse P4A. eller
- underkant av glass ligger høyere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adgang til knappvridderen.

1.3 som er to-fløyede:

- skal være låst med låsenhet som holder dørbladene sammen
- passivt dørblad skal sikres oppe og nede med skåter av stål
- utenpåliggende skåter skal låses
- sluttstykke skal ha forsterkerbeslag med gjennomgående bolter

1.4 som er skyvbare, skal være låst til karm eller annen fast byggningskonstruksjon med låsenhet.

1.5 skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

2 Vinduer og glass inkludert glass i dører

2.1 Vinduer skal være lukket og haspet, eller låst.

2.2 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være festet slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

For sikringsutstyr, se sikkerhetsforskrift N05 Sikringsutstyr

N02 INNBRUDDSSIKRING - SIKKERHETSFORSKRIFT BESKYTTELSESKLASSE B2

Utover ovennevnte B1-krav gjelder følgende:

1 Dører, porter og luker

1.1 skal være låst med minst 2 stykk låsenheter hvorav en kan ha innvendig knappvrider.

1.2 skal minst ha samme styrke og stivhet som en 35 mm kompakt tredør.

1.3 som er utadslående, skal være sikret med minst to bakkantbeslag, eller annen sikring med tilsvarende styrke og funksjon.

1.4 som har trekarm, skal alltid være sikret med minst to bakkantbeslag.

2 Vinduer og glass inkludert glass i dører

2.1 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P4A.

2.2 Dersom lokalene er sikret med FG-godkjent innbruddsalarm minimum Grad 3 med skallsikring, kan utstillingsvinduer mot offentlig sted være usikret. Den samlede verdi av varer nærmere enn 1,5 m fra usikrede glassflater skal ikke overstige NOK 10 000.

3 Sonesikring

Kravene til sikring kan begrenses til å omfatte de tyveriattraktive varene etter avtale med forsikringsselskapet. Virksomheten for øvrig kan da være beskyttet etter beskyttelsesklasse B1.

Begge områder skal være sikret med innbruddsalarm minimum Grad 3.

N03 INNBRUDDSSIKRING - BESKYTTELSESKLASSE B3 SIKKERHETSFORSKRIFT

Utover ovennevnte B1-krav gjelder følgende:

1 Dører, porter og luker

- 1.1 skal være låst med minst 2 stykk låsenheter.
- 1.2 skal være FG-godkjent i henhold til EN 1627 minimum klasse 3.

2 Vinduer og glass inkludert glass i dører

Glass skal være sikret med gitter eller være FG-godkjent minimum klasse P6B.

N05 SIKRINGSUTSTYR FOR BESKYTTELSESKLASSENE B1, B2 OG B3

For de respektive B-klasser, gjelder kravet til sikringsutstyr bare der det er omtalt.

1 Låsenheter

- skal være FG-godkjent
- skal bestå av låskasse/tilholder, sylinder, sylinderbeslag og sluttstykke, eller være hengelås med tilhørende beslag
- skal være montert etter fabrikantens anvisninger

2 Innfesting av glass

skal være sikret spesielt mot demontering iht. Glass og Fasadeforeningens retningslinjer.

3 Fast gitter

- skal være typegodkjent av FG eller være laget av:
stål med minst 8 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 5 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 10 x 50 cm,

eller

stål med minst 5 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 4 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 3 x 7 cm.

- skal ha festeanordninger som minst tilsvarer gitterets styrke. Gitteret skal festes med minimum 6 mm gjennomgående bolter. Avstand mellom boltene skal maksimalt være 40 cm. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden
- som ikke er fastmontert, skal være sikret og låst med FG-godkjente låsenheter i henhold til B-krav for dør

Er gitteret montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være sikret og låst med FG-godkjent låsenhet som krevd for dør.

4 Rullesjalusi, rulle-, sakse- og skyvegitter

- skal være typegodkjent av FG
- skal være låst med FG-godkjent låsenhet som krevd for dør
- skal festes til fast karm eller bygningskonstruksjon i henhold til fabrikantens anvisninger og skal ikke kunne demonteres fra utsiden eller i lukket stilling
- med bredde over 3 meter skal være låst med to FG-godkjente låsenheter som krevd for dør, en på hver side
- Rullegitter, saksegitter og skyvegitter skal i lukket stilling være festet til fast karm eller bygningskonstruksjon og sikre hele åpningen. Det skal ikke være mulig å klatre over gitteret i lukket stilling

5 Bakkantbeslag

skal være slik utformet at det gir døren samme styrke mot oppbryting på hengselsiden (bakkant) som på låssiden.

NO6 SIKKERHETSFORSKRIFT FOR HÅNDTERING OG TRANSPORT AV KONTANTER

1. SIKRING I BYGNING.

- 1.1 I hver kasse med kundebetjening skal kontanter ut over kr. 10.000 være sikret/nedlåst.
- 1.2 Ved samlet kontantverdi over kr. 200.000 skal det være minst to ansatte til stede. Dersom det er montert videoovervåkning med kontinuerlig opptak av kasse- og kundeområde kan det være en ansatt til stede.
- 1.3 Opptelling av kassabeholdning skal foretas i avlåst område, hvor uvedkommende verken har adgang eller innsyn.
- 1.4 Kontanter over kr. 200.000 skal ved transport i ulåst lokale overvåkes av en ansatt i tillegg til transportøren.

2 SIKRING AV TRANSPORT UTENFOR BYGNING.

- 2.1 Kontanter over kr. 50.000 skal transporteres i solid ugjennomsiktig koffert, bag, veske e.l.
- 2.1.1 Transport av kontanter til nattsafe skal begrenses til kr.200.000.

- 2.2 Transport av kontanter over kr. 200.000,- skal foretas i låst solid ugjennomsiktig koffert, bag, veske e.l., og med minst to personer.
- 2.2.1 Transport av kontanter over kr. 500.000 skal foretas i koffert med seddeldestruksjonssystem, og minst to personer med 2-veis lukket radiokommunikasjon eller med mobiltelefonforbindelse med basestasjon.
- 2.2.2 Transport av kontanter over kr. 1 000.000 skal foretas av profesjonelle verditransportfirmaer etter krav som er beskrevet i sikkerhetsforskrift Verditransportselskaper (FG publikasjon 130:1).

3. INSTRUKS FOR SIKRING, HÅNDTERING OG TRANSPORT AV KONTANTER.

- 3.1 Instruks vedrørende sikring, håndtering og transport av kontanter over kr. 50.000 skal foreligge.
- 3.2 Instruksen skal være kjent av alle ansatte som håndterer kontanter.
- 3.3 Instruksen skal kunne fremlegges for forsikringsselskapet.

N07 AUTOMATISK INNBRUDDSSALARMANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor overholdes.

- 1. Anlegget må være utført i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg" .
- 2. Det skal være opprettet servicekontrakt mellom forsikringstakeren og innbruddsalarmfirmaet. Alarmanlegget skal hvert år kontrollbesiktiges av innbruddsalarmfirmaet. Utgifter til dette bæres av forsikringstakeren.
- 3. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, eller være ansvarshavende selv.
Den ansvarshavende skal:
 - Føre kontrolljournal og sørge for at denne til enhver tid er ajourført.
 - Utføre egenkontroll med korte intervaller for å sikre at de viktigste delene i alarmanlegget virker til enhver tid.
 - Prøve alarmorganer, optiske signaler og alarmoverføring minst hver måned.
 - Påse at gjenstander, varer o.l. ikke blir plassert slik at en detektors effektivitet svekkes.
- 4. Ingen bygningsmessig forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes.
Forandringer av anlegget må utføres i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg".
- 5. Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkobles utover normale perioder, skal forsikringstakeren
 - sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkopleet.
 - underrette forsikringsselskapet når utkoplingen overstiger 72 timer.
- 6. Forsikringstakeren skal informere eget personell og eventuelt leieboere om at det er installert automatisk innbruddsalarmanlegg.

N10 AUTOMATISK BRANNALARMANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

Som en del av forsikringsavtalen har selskapet gitt følgende sikkerhetsforskrifter for å forebygge eller begrense skader.

For automatisk brannalarmanlegg gjelder:

1. Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes gjeldende "Regler for automatiske brannalarmanlegg", og det må utløse innsats fra et godkjent brannvesen innen nærmere fastsatt tidsrom/avstand.
2. Den fastsatte rabatt kan bare beregnes når det foreligger godkjent besiktigelsesrapport som ikke er over 15 måneder gammel. Utgiftene ved besiktigelsen bæres av forsikringstakeren.
3. Alarmanlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjer, journal etc. skal alltid være på plass.
4. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, og en stedfortreder for ham. Den ansvarshavende skal bl.a. påse at
 - detektorene ikke overmales. De skal holdes fri for støv og andre forurensninger og ved rengjøring ikke utsettes for vann.
 - det ikke oppsettes permanente eller tilfeldige anordninger som kan hindre eller minske en detektors effektivitet.
 - fastsatte prøve- eller kontrollprosedyrer vedrørende anlegget eller dets enkelte deler følges nøyaktig.
 - journalen føres nøyaktig med tidspunkt for, samt omfang og resultat av prøver/kontroller. Videre skal driftsforstyrrelser og falske alarmer med tidspunkt, varighet og årsak, samt opplysning om hvem som har utbedret feilene, føres i denne journal. Alle notater skal signeres.

Selskapet og godkjent kontrollør skal ha adgang til å kontrollere journalen.

 - ingen forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas i de beskyttede bygninger uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes. Forandringer av anlegget må planlegges og utføres i overensstemmelse med forsikringsselskapenes regler.
 - hvor service på anlegget ikke er garantert innen 12 timer, skal det materiell som er nødvendig for anleggets driftssikkerhet alltid være tilstede i reserve.
 - følgende bestemmelser overholdes hvis alarmanlegget eller deler av det er ute av funksjon:
 - Før anlegget settes ut av virksomhet, må selskapets samtykke innhentes.
 - Arbeidet må utføres slik at avbrytelsen blir så kortvarig og så lite omfattende som mulig. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten.
 - Før anlegget settes ut av virksomhet, skal det kontrolleres at brannslukningsutstyr er på plass og klar til bruk. Det kan stilles krav om vakthold og vaktrunder.

N11 AUTOMATISK VANNSPRINKLERANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER

For rabattgivende automatiske vannsprinkleranlegg gjelder:

Sprinklerregler for næring

Dette regelverket, CEA 4001:2000-04, er utarbeidet av den europeiske forsikringskomite, CEA. Regelverket er veiledende for alle forsikringsselskap i Europa som gjennom sitt nasjonale forsikringsforbund er tilsluttet CEA. Regelverket trådte i kraft 01.04.2002 og erstatter CEA 4001:1995-09.

I Norge er det Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd, FG, som er utgiver, og dokumentet omtales i det daglige som FG-reglene for sprinkleranlegg.

FG-reglene for sprinkleranlegg finnes på følgende internettadresse:

<https://www.fgsikring.no/brann/slokkesystemer/krav-til-utstyr/>

1. Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes gjeldende regler for automatiske sprinkleranlegg". Det samme gjelder utvidelse og vesentlige forandringer.

Eier plikter å dokumentere at sprinkleranlegg er installert og driftes i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Tilsynet i brannvesenet krever en kontrollrapport fra kvalifisert kontrollør. I Norge er det i dag **kun** godkjente **FG-kontrollører** som kan dokumentere tilstrekkelig kunnskap.

FG har utviklet en database for registrering av rapporter etter kontroll av sprinkleranlegg og av prosjekteringsrapporter ved planlegging av nye sprinkleranlegg.

Det er FG-godkjente foretak, landets brannvesen og forsikringsselskaper som har tilgang til sprinklerdatabasen ESS. Systemet er utviklet med det formål å gi forsikringsselskapene et egnet verktøy for enkel og rask tilgang til rapportene for derved å kunne foreta en riktig tariffering av den aktuelle bygning. I tillegg har landets brannvesen tilgang til databasen, for enkelt å fremskaffe kunnskap og dokumentasjon om aktuelt sprinkleranlegg til bruk ved tilsyn.

2. Periodisk inspeksjon

Sprinkleranlegg skal kontrolleres periodisk, minst en gang pr år, av godkjent kontrollør. Inspeksjonsrapporten skal bekrefte at anlegget er i overensstemmelse med reglene, godt vedlikeholdt og i full operativ stand. Alle feil og mangler skal opplistes i inspeksjonsrapporten og utbedres innen en tidsfrist satt av berørt myndighet.

3. Kontrollrapporten skiller klart mellom de feil og mangler som regnes som avvik og må rettes, og de som klassifiseres som anmerkninger.

Den fastsatte rabatt kan bare beregnes når det foreligger FG-godkjent besiktigelsesrapport for anlegget som er registrert i sprinklerdatabasen ESS. Rabatten beregnes ut fra den karakter vannsprinkleranlegget oppnår ved besiktigelse gjennomført av godkjent personell. Utgiftene til besiktigelse bæres av forsikringstakeren.

4. Sprinkleranlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruks, journal etc. skal alltid være på plass.
5. Forsikringstakeren /anleggseieren skal utpeke en ansvarlig person og en stedfortreder, som etter å ha fått nødvendig opplæring av det godkjente sprinklerfirmaet, skal sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig. Navn, adresse og telefonnummer til den ansvarlige personen og til stedfortrederen, skal slås opp på et lett synlig sted i sprinklerrommet.

Eieren skal sørge for at:

- sprinkleranlegget til enhver tid tilfredsstiller reglene.
- sprinkleranlegget er funksjonsdyktig til enhver tid.
- anlegget blir kontrollert, vedlikeholdt og prøvet iht. leverandørens instruks og disse reglene.
- anlegget blir inspisert iht. kontrakt, minst en gang årlig, av forsikringsgodkjent instans.
- alle feil og mangler blir korrigert innen en tidsfrist satt av berørt myndighet.

6. Forandring, ominnredning eller utvidelse av de sprinklerbeskyttede bygninger må ikke finne sted med mindre sprinkleranleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert sprinkleranlegg må utføres av et godkjent sprinklerfirma. I alle tilfeller skal tegninger over forandringene være approbert av selskapet eller kontrollinstansen.

Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av sprinklerkontrolløren snarest mulig etter at arbeidet er utført.

Forsikringstakeren skal underrette selskapet om forandring eller nyoppføring av usprinklede bygg innenfor 10 m avstand fra sprinklerbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

7. Hvis anlegget eller del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:
 - Før sprinkleranlegget settes ut av virksomhet, må selskapets samtykke innhentes og brannvesen varsles.

- Arbeidet må utføres slik at sprinkleranlegget kortest mulig tid er ute av virksomhet. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
- Før anlegget settes ut av virksomhet, skal den ansvarshavende ha forvisset seg om at det øvrige brannslukkingsutstyr er i full orden og ferdig til øyeblikkelig bruk.
Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk tilstede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
- Røyking skal strengt forbys.

8. Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk slokkeanlegg:

Selskapet svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømning av slökkemiddel fra slokkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedstengningsventil - alt innenfor bygningen.

N12 AUTOMATISK VANNTÅKEANLEGG – SIKKERHETSFORSKRIFT

For rabattgivende automatiske vanntåkeanlegg gjelder:

1. Planen for anlegget skal på forhånd være godkjent av forsikringsselskapet. Anlegget må være installert av autorisert rørlegger som innehar sentral godkjenning for prosjektering og utførelse fra Statens bygningstekniske etat for automatiske brannslukkingsanlegg. Anlegget kan være prosjektert av andre med tilsvarende sentral godkjenning. Det samme gjelder utvidelse og vesentlige forandringer.
2. Ved dimensjonering av anlegget skal k faktor legges til grunn. Vannforbruk per dyse i lengst avstand fra vanntilførsel beregnes ut i fra trykk i forhold til k faktor. Det må kunne bevises at sløkkedyser brukt i anlegget er like gode eller bedre enn sprinklerdyser.
3. Anlegget skal kontrolleres av kompetent kontrollør minst en gang pr. år.
4. Vanntåkeanlegget skal alltid holdes i full driftsikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjer, journal etc. skal alltid være på plass.
5. Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person eller firma som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt. Denne person eller firma skal ha relevant opplæring fra installasjonsfirma eller leverandørfirma, i drift og vedlikehold av anlegget.

Den ansvarshavende skal påse at:

- hovedventil er plombert i åpen stilling til all tid
 - styringskap for anlegget, både det elektriske og vannsentral, skal være fritt for vedkommende ting.
 - ved anlegg hvor trykkøkningstank brukes skal trykket og vannnivå på vannbeholder sjekkes, samt manometer på trykkflaske/kompressor og tilkoblinger sjekkes.
 - ved anlegg hvor trykkøkningpumper brukes skal de prøvestartes hver uke for å forsikre om at tilstrekkelig kraft er tilstede til full drift av anlegget
 - dysene ikke er tildekket, har fysiske skader eller at det eksisterer forhold som reduserer slokkeanleggets effektivitet
 - rørsystemet med oppheng er uskadd
 - vannforsyningen sjekkes hvert år og filteret rengjøres
 - deteksjonsanlegget er sjekket hvert halv år
 - journal blir ført for foretatte kontroller og prøvninger, over feil, mangler og forhold som kan svekke anleggets effektivitet, og over alle utløsninger av anlegget med angivelse av årsak, samt at skjema over enhver utløsning, lekkasje, brudd og lignende blir fylt ut og sendt til anleggets ansvarshavende.
 - påbudt reservemateriell er til stede til enhver tid, se pkt 6 under.
6. Såfremt slokkeanlegget er avhengig av elektrisitet skal deteksjonsanlegget være utstyrt med back-up batterier for å sikre mot strømbrytning. Pumper og lignende må kobles direkte til pålitelig strømtilførsel.
 7. Det skal alltid være reserveforråd av sløkkedyser avpasset etter installasjonens størrelse og art. Andre reservedeler som manometer, slanger og tilkoblinger og lignende kan også kreves.

- 8.** Forandring, ominnredning eller utvidelse av de slokkingsbeskyttende bygninger må ikke finne sted med mindre slokkeanleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert slokkingsanlegg må utføres av tidligere nevnt godkjent personell. I alle tilfeller skal tegninger av forandringer være approbert av selskapet eller kontrollinstansen.

Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av kontrolløren snarest mulig etter utført arbeid.

Forsikringstakeren skal underrette selskapet om forandring eller nyoppføring av bygg uten slokkingsanlegg innenfor 10 m avstand fra slokkingsbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

- 9.** Hvis anlegget eller del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:

- Før slokkeanlegget settes ut av virksomhet må selskapets samtykke innhentes og brannvesen varsles.
- Arbeidet må utføres slik at slokkeanlegget kortest mulig er ute av virksomhet. Om mulig skal ikke anlegget settes ut av virksomhet på natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
- Før anlegget settes ut av virksomhet skal ansvarshavende forvisse seg om at det øvrige brannslokkingsutstyr er i full orden og klart til øyeblikkelig bruk. Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk tilstede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
- Røyking skal strengt forbys.

- 10.** Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk slokkeanlegg:

Selskapet svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømming av slokkemiddel fra slokkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedventil – alt innenfor bygningen.

KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER

Når forsikringen er utvidet med dekning angitt i tilleggsforsikringer, gjelder utvidelsen i de samme områder som dekningen den er tilknyttet, hvis ikke annet fremgår av det enkelte tilleggsforsikringer.

Egenandel er kr 15.000, såfremt ikke annen egenandel fremgår i avtalt tilleggsforsikring.

N15 STASJONÆRT DATAUTSTYR

Skade som erstattes:

Selskapet erstatter plutselig og uforutsett skade av ytre årsak på stasjonært datautstyr. Utstyret er forsikret så lenge det er i driftsklar stand. Med driftsklar stand menes at utstyret er ferdig montert på forsikringsstedet, prøvekjørt og testet for utstyrets formål. Utstyret anses også driftsklart når det er under reparasjon og/eller vedlikehold. Blir utstyret skadd ved spenningsvariasjoner, uansett årsaken til disse, eller støy på data eller strømforsyningsnettet, betraktes skaden som forårsaket av ytre årsak bare hvis det samtidig foreligger skade på powersupply eller interface.

Alt etter hvilket vilkår som er gjort gjeldende for forsikringsavtalen, er stasjonært datautstyr forsikret på førsterisikovilkår og erstatningen er utvidet med inntil den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset.

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.2.2 og pkt. 5.2.5

Skade som ikke erstattes:

- Skade som skyldes setninger i grunn eller svikt i underlag for fundamenter.
- Utskiftning eller reparasjoner av komponenter som er nødvendige p.g.a. slitasje, korrosjon, avskrapning av overflater eller annen gradvis forringelse, eller som er en direkte følge av normalt bruk.
- Skade som skyldes feil som forelår ved forsikringens tegning og som var eller burde vært kjent for forsikringstakeren eller dennes ansvarlig medarbeider.
- Skade som leverandør, reparatør eller transportør er ansvarlig for iht. kontrakt eller lov.
- Skade eller forstyrrelser som er av en slik art at det ikke påvirker anvendeligheten av forsikrede ting, eller som kan avhjelpes ved normal service.
- Skade ved flytting innenfor forsikringsstedet av stasjonært edb-utstyr med verdi over NOK 50.000.

Skadeoppgjør og egenandeler
Se vilkårets kapittel 7

N16 REKONSTRUKSJON AV ARKIVER, DATAFILER O.L.

Utgifter i inntil 24 måneder til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler og -program etter erstatningsmessig skade jf. pkt. 4.

Rekonstruksjon må foretas innen 2 år.

Erstatningen er begrenset oppad til avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5.

N17 MODELLER, MØNSTRE, FORMER O.L.

Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l. etter erstatningsmessig skade jf. pkt. 4.
Gjenanskaffelse må skje innen 2 år.
Erstatningen er begrenset oppad til avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.

Skadeoppgjør og egenandeler

Se vilkårets kapittel 7

N18 INNBRUDD FRA STÅLCONTAINER**1. Førsterisiko**

Selskapet svarer for tyveri av varer, løsøre og verktøy fra låst stålcontainer på fast forsikringssted.
Erstatning inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.

2. Sikkerhetsforskrifter.

Sikkerhetsforskriften omfatter alle åpninger i containeren.

2.1 Dører/åpninger skal sikres med minst 2 FG godkjente låser/hengelåser og hengelåsbeslag. Avstand mellom låser bør være minst 40 cm.
Låsens bøyle skal fylle beslaget og beslaget skal være festet slik at det tilsvarer låsen og beslagets styrke.

2.2 Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.

2.3 Alle dører skal ha bakkantbeslag.

2.4 Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG godkjent skap, eller at en betrodd person bærer nøkler/koder på seg.

3. SELSKAPET ERSTATTER IKKE:

3.1 Enkeltgjenstander med verdi over NOK 50.000.

3.2 Tyveri av container med innhold.

3.3 Tyveri fra container av annet materiale enn stål.

3.4 Tyveri fra container som befinner seg utenfor fast forsikringssted, f.eks. på anleggsplass.

4 Skadeoppgjør og egenandeler

Se vilkårets kapittel 7

N20 BENSINSTASJON

Forsikring på varer og løsøre omfatter ikke brennbar væske lagret i nedgravd tank eller i tank under åpen himmel.

Er brennbar væske i nedgravd tank eller under åpen himmel brannforsikret ved egen post i forsikringsbeviset, svarer selskapet ikke for skade i henhold til næringsvilkårenes punkter 4.3 - 4.5 og 4.7 - 4.8.

Skadeoppgjør og egenandeler

Se vilkårets kapittel 7

N21 DRIVSTOFFPUMPER

Førsterisiko

Selskapet erstatter brannskader og skadeverk på drivstoffpumper inkl. fundamenter.

Selskapet erstatter **ikke** skader forårsaket av motorkjøretøy som etter Bilansvarsloven skal være forsikret.

Skadeverk skal meldes til politiet.

Egenandel ved skade er 10 % av den beregnede skade, min. kr 15.000.

N25 TANKFORSIKRING

Førsterisiko

Forsikringen omfatter tank og/eller innhold inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.

1. DEFINISJON

Med tank forstås foruten selve tanken, uansett størrelse, også tilknyttede rørledninger fra tanken til og med nærmeste ventil.

2. SELSKAPET SVARER FOR PLUTSELIG OG UFORUTSETT SKADE

- 2.1 på selve tanken ved eksplosjon eller implosjon ved trykk av luft, gass eller damp.
- 2.2 på selve tanken som følge av konstruksjons- eller materialfeil, forsømmelighet, skjødesløshet, ond vilje, udyktighet eller annen uforutsett hendelse.
- 2.3 på innhold i tanken ved utstrømming, ødeleggelse eller forurensing av væske som er i eller renner ut av tanken, såfremt skaden er en følge av erstatningsmessig skade etter punktene 2.1 og 2.2.

Selskapet erstatter under denne dekning **ikke** skade som utstrømmende væske gjør på andre ting.

3. SELSKAPET ERSTATTER IKKE SKADE

- 3.1 på tanken som skyldes slitasje, korrosjon, gradvis forringelse eller normal bruk.
- 3.2 som følge av langsom uttrengning av væske (diffusjon).
- 3.3 gjennom normalt svinn.
- 3.4 på væsken ved blanding av tilstedeværende råvarer eller produkter ved væskens behandling eller lagring.
- 3.5 som leverandøren eller andre er ansvarlige for i henhold til kontrakt eller avtale, med mindre forsikringstakeren kan godtgjøre at den ansvarlige ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

4. SIKKERHETSFORSKRIFTER OG TEKNISKE BESTEMMELSER

- 4.1 Tanken skal være slik utført, eller forsynt med slik anordning, at faren for sprekkdannelser som følge av overtrykk er så vidt mulig eliminert.
- 4.2 Ved påfylling og tapping - likevel minst en gang årlig - skal væskekvantiteten i tank som rommer mer enn 50 m³ måles og journalføres så vel før som etter påfylling, respektive tapping. Journalen skal framlegges ved inntruffet skade og for øvrig når selskapets representant måtte forlange det.

Bestemmelsene gjelder likevel ikke for tanker med kontinuerlig tapping. For slike tanker må kontroll av normal lekkasje eller svinn skje på annen hensiktsmessig måte.

- 4.3 Bygning som inneholder styringsenhet for drivstoffpumper, skal være låst. Beskyttelsesklasse B1, jf. Sikkerhetsforskrift N01
 - 4.4 Påfyllingsrøret / påfyllingspunkt skal være låst med FG-godkjent lås.
 - 4.5 Tankbeholdningene skal måles og journalføres daglig. Journalen skal framlegges ved inntruffet skade og forøvrig når selskapet representant måtte forlange det.
- 5 Skadeoppgjør og egenandeler**
Se vilkårets kapittel 7

N30 BILVERKSTED, BENSINSTASJON O.L.

Selskapet svarer for ansvar for skade voldt på eller av kunders motorvogner og arbeidsmaskiner med eget framdriftsmaskineri, samt kompressorer som verksted og/eller bensinstasjon har til reparasjon, påfylling, smøring, vask eller lignende service. Ansvar etter bilansvarsloven er ikke omfattet.

Forsikringen dekker også ansvar for skade voldt på innleverte motorer og girkasser, likevel bare til slike enheter som nevnt ovenfor. Forsikringen dekker ikke skade på innleverte løse deler.

Selskapet svarer ikke for omkostninger ved at et arbeid må gjøres helt eller delvis om. Hvis mangelfullt eller feilaktig arbeid fører til skade, er denne dekket av forsikringen, likevel fratrekkes omkostninger ved omgjøring av det utførte arbeidet og inkorporerte deler.

Selskapet svarer for ansvar utover bilansvarslovens regler som oppstår under kjøring som skjer med verkstedledelsens samtykke når kjøringen er et nødvendig ledd i sikredes behandling av kjøretøyet, som for eksempel prøvekjøring, flytting, henting og bringing. Den som kjører vognen må ha gyldig førerkort. Er vognen brukt uten verkstedledelsens samtykke, dekkes verkstedets ansvar likevel av forsikringen.

Skade på motorvogn under slep eller inntauing til verksted dekkes ikke av forsikringen.

SIKKERHETSFORSKRIFT

Personell ved bilverksted, bensin- eller servicestasjon som foretar prøvekjøring, flytting, henting eller bringing av kjøretøy med arbeidsgiverens samtykke, skal ha gyldig førerkort.

Følgene av ikke å overholde sikkerhetsforskriften er omtalt i Næringsvilkårenes punkter 5.1 og 5.2.

N34 INNHOLD I VERDISKAP OG HVELV

Førsterisiko

Forsikringen omfatter tap eller skade på penger og verdipapirer ved tyveri som følge av innbrudd i oppbevaringsenhet, som angitt i forsikringsbeviset, og erstatningen er i alle tilfelle begrenset til verdiskapets godkjente beløpsgrense. Forsikringssum fremkommer av forsikringsbeviset.

Sikkerhetsforskrift.

Oppbevaringsenheten skal til enhver tid være låst når den ikke er under tilsyn, og skal tilfredsstillende kravene i norsk standard, NS-EN 1143-1 eller tilsvarende nordisk standard og godkjent av forsikringsselskapenes godkjenningsnemnd, FG.

Nøkler /koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst verdiskap med samme krav som nevnt over, eller at en betrodd ansatt bærer den på seg.

N35 VARER OG/ELLER LØSØRE HVOR SOM HELST

Førsterisiko

Forsikringen gjelder hvor som helst i Norge med unntak av ting i sikredes egne eller leide lokaler og lagerplasser.

Forsikringen gjelder ikke under transport og under oppbevaring i motorkjøretøy.

Forsikringssum fremkommer av forsikringsbeviset.

Unntak

Forsikringen omfatter ikke avbruddstap, skade på bygning eller varer solgt med salgspant. Selskapet svarer ikke for skade ved innbruddstyveri og skadeverk fra bygge- og anleggsplass. Selskapet svarer heller ikke for innbruddstyveri ved at noen har banet seg adgang til lokalene hvor de forsikrede ting oppbevares ved hjelp av dirk, falsk nøkkel eller rett nøkkel selv om den ulovlig er fravendt besitteren.

Skadeoppgjør og egenandeler

Se vilkårets kapittel 7

N38 TAP AV PENGER OG VERDIPAPIRER

Tyveri i forbindelse med innbrudd i bygning / rom i bygning eller i container.

- Tap av penger og verdipapirer med inntil
 - kr 20.000 når de oppbevares i låst skuff eller skap
 - kr 10.000 når de oppbevares i ulåst kassaapparat.

Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent alarm med overføring til alarmsentral erstattes også tyveri og skadeverk når uvedkommende har latt seg låse inne i bygning i åpningstiden.

N39 RAN OG OVERFALL

Skade som erstattes:

- Ran (jfr. straffeloven § 327) og overfall i egne lokaler på forsikringsstedet og under transport innen Norge.
 - Varer, løsøre, penger og verdipapirer erstattes inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.
 - Ting under transport erstattes inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.
- Sikkerhetsforskrift N06 (Sikkerhetsforskrift for håndtering og transport av kontanter) gjelder.

N40 ANSVAR FOR GJESTERS TING I GARDEROBE MED FAST BETJENING

Selskapet svarer for ansvar for tap eller skade på gjesters ting som er innlevert til oppbevaring i garderobe med fast betjening drevet av sikrede eller er overlevert i sikredes varetekt inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset. Erstatning er begrenset til NOK 20.000 pr. gjest. Utvidelsen gjelder likevel ikke ansvar for innleverte penger eller verdipapirer. Egenandel kr 1.500.

N41 ANSATTES TING I GARDEROBE

Tyveri fra låst skap på arbeidssted med inntil kr 10.000 pr. ansatt i forbindelse med innbrudd i bygning / rom i bygning inntil avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset. Egenandel kr 1.500.

N44 KRIMINALITETSFORSIKRING

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.5, 5.2.6 og 5.2.7.

1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter direkte økonomiske tap, som sikrede påføres ved at ansatte eller vikarer lønnet direkte av sikrede har forsøkt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å utføre en handling eller unnlatelse som er straffbar etter straffelovens bestemmelser og beviselig har gjort seg skyldig i en eller flere av følgende straffbare handlinger overfor sikrede:

- Underslag, tyveri, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk
- forutsatt at vedkommende har handlet i den hensikt å skaffe seg eller andre enn sikrede en uberettiget, direkte økonomisk vinning utover forfremmelse, lønnstillegg, bonus e.l.

Tapet dekkes selv om gjerningsmannen ikke har skyldene, jf. straffelovens § 20.

2 DIREKTE ØKONOMISK TAP

Med direkte økonomisk tap forstås kronebeløpet/ verdien som er frarøvet sikrede ved handling som nevnt i pkt. 1.

Rentetap fram til 2 måneder etter at forholdet er meldt selskapet.

Inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere beløp/verdier er ikke dekket.

Gjelder tapet gjenstander, fastsettes verditapet og erstatningen på samme måte som brannskadde ting som gjenanskaffes, jfr. pkt. 7.3.2 i vilkår for Næring.

Det skal gjøres fradrag for den vinning/fortjeneste sikrede eventuelt har hatt i sammenheng med den begåtte handling.

3 NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen omfatter bare tap som konstateres og skriver seg fra handlinger foretatt i forsikringstiden eller senest 12 måneder etter at forsikringsavtalen har opphørt, forutsatt at tapet er en følge av handling eller unnlatelse som er foretatt i forsikringstiden. Tapet anses konstatert på det tidspunkt sikrede oppdaget, eller burde ha oppdaget, den straffbare handling eller unnlatelse.

4 HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Selskapet erstatter ikke

- indirekte økonomisk tap eller følgetap, herunder tapt fortjeneste.
- tap som skyldes handlinger i forsikringstiden som har tjent til å dekke tap påført sikrede ved handlinger foretatt før forsikringen trådte i kraft.
- ved straffbare handlinger som er begått etter at forsikringstaker har oppdaget forsikringstilfellet, med mindre forsikringstaker godtgjør at denne ikke ville vært i stand til å forhindre tapet. Det samme gjelder dersom grov uaktsomhet fra forsikringstaker er årsak til at forsikringstilfellet ikke ble oppdaget.
- tap som sikrede er påført ved handlinger eller unnlatelser utført av eller i samarbeid med:
 - nåværende eller tidligere medeier, daglige leder eller styremedlem av sikredes virksomhet, eller medlem av slik medinnehavere eller daglig leders familie,
 - medlem av sikredes familie. Med familie menes sikredes ektefelle, registrert partner eller samboer, samt foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboer.
- tap hvor det eneste bevis for tapet bygger på varelagertelling eller resultatberegning.
- inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere kronebeløpet/ verdien.

- Tap som følge av avsløring av forretningshemmeligheter, herunder fremstillingsprosesser, eller annen fortrolig informasjon, uavhengig om denne er beskyttet av patent, varemerke, opphavsrett eller lignende.

5 FORSIKRINGSSUM

Forsikringssummen inntil avtale i forsikringsbeviset og angir selskapets ansvar ved hvert forsikringstilfelle og samlet for alle forsikringstilfeller i forsikringstiden.

Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at

- flere personer i samarbeid har utført handlingen, eller
- samme person har utført flere handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Er forsikringsvilkårene endret i den perioden de straffbare handlingene har pågått, er det forsikringsvilkårene på det tidspunkt da den første straffbare handlingen ble foretatt, som skal anvendes.

6 EGENANDEL

Sikredes egenandel er kr 15.000 for hvert skadetilfelle.

7 SIKREDES PLIKTER VED FORSIKRINGSTILFELLE

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller et forsikringstilfelle er inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan forventes for å avverge eller begrense tapet.

Er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede uten utgrunnet opphold melde fra til selskapet.

Når sikrede vil gjøre krav gjeldende mot selskapet iht. forsikringen, skal sikrede omkostningsfritt for selskapet

- omgående gi selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling
- fremlegge til selskapets disposisjon den dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere tapet
- omgående melde det forhold forsikringstilfellet omfatter til påtalemyndigheten og framsette nødvendig påtalebegjæring, samt begjære erstatningskravet overfor den skyldige pådømt i straffesaken. I særskilte tilfeller kan anmeldelse unnlates etter avtale med selskapet.
- foreta den nødvendige pågang (inkl. sivil arrest) overfor den skyldige for å få denne til å gjøre opp tapet, inntil selskapet eventuelt har dekket tapet og selv kan foreta den nødvendige pågang, jfr. pkt. 9.8.3. Forsikringen omfatter likevel direkte utlegg i forbindelse med slik pågang.
- utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig
- møte ved forhandlinger og rettergang

8 UTBETALING AV ERSTATNING OG OPPGJØR FRA DEN SKYLDIGE

- 8.1 Erstatningen utbetales så snart selskapet har hatt rimelig tid til å klarlegge forsikringstilfellet og beregne erstatningen.
Utbetaling skal ikke utsettes i påvente av offentlig behandling av en eventuell straffesak mot den skyldige med mindre dette er nødvendig for å fastslå om tapet er omfattet av forsikringen eller for å beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at selskapet skal betale i hvert fall en del, utbetales likevel et forskudd.

- 8.2 Det skal gjøres et fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den skyldige.
- 8.3 Foretas det oppgjør under forsikringen, trer selskapet, så langt oppgjøret rekker, inn i den sikredes erstatningskrav overfor den skyldige.

Kommer det inn midler fra den skyldige, går disse til dekning av selskapets erstatningsutbetalinger foran dekning av sikredes egenandel.

N48 EKSTRAUTGIFTER

Nødvendige utgifter unntatt til rekonstruksjon av elektroniske data og manuskripter, yrkestegninger og øvrige arkiver til fortsettelsen av virksomheten i inntil 12 måneder fra skadedagen.

Utgiftene må være en følge av og kunne relateres til en erstatningsmessig skade, jf. pkt. 4 i næringsvilkårene, inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden. Utgiftene skal i hvert tilfelle avtales med selskapet.

Ekstraavgifter dekkes også dersom all adkomst til forsikringsstedet er blokkert som følge av en erstatningsmessig skadehendelse som er inntruffet på, eller i umiddelbar nærhet av forsikringsstedet, eller som følge av redningstiltak etter FAL § 6-4. Slike ekstraavgifter erstattes inntil forsikringssummen, angitt i forsikringsbeviset, maksimalt kr 10 millioner pr. kunde. Ekstraavgifter som følge av naturskade erstattes inntil forsikringssummen, maksimalt kr 10 millioner pr. kunde.

Unntatt fra dekning er :

- Utgifter til å fremme erstatningskrav og skadelidtes egen intern administrasjon av skaden
- Tap ved redusert omsetning
- Utgifter påløpt som følge av ufullstendig tingforsikring
- Ekstra utgifter ved offentlige påbud
- Utgifter påløpt som følge av manglende finansiering
- Økte kapitalutgifter ved utgifter og investeringer

N50 BYGNINGSMESSIG TILLEGGSINNREDNING

Bygningsmessig tilleggsinnredning bekostet av sikrede som leietaker når innredningen ikke lenger kan utnyttes fordi leieforholdet opphører som følge av skade eller fordi innredningen ikke blir utbedret som ledd i bygningsskadens utbedring.

Ved beregning av tapet tas hensyn til den sannsynlige brukstid for innredningen, varigheten av leieavtalen og muligheten for forlengelse av avtalen. Vanlig vedlikehold/oppussing anses ikke som bygningsmessig innredning.

Erstatningen er begrenset til avtalt forsikringssum i forsikringsbeviset.

N51 INNHOLD I FRYSEDISK/ -SKAP OG FRYSE-/KJØLEROM

1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

- 1.1 Forsikringen omfatter innhold i fryse- og kjølerom, fryse- og kjøledisker, fryse- og kjøleskap på sted nevnt i forsikringsbeviset.

2 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

- 2.1 Selskapet svarer for plutselig og uforutsett skade ved:
- feil, svikt, maskinbrudd og/eller lekkasje av kjølemedium som følge av brudd på kjøle-/ fryseanleggets rørledningsnett.
 - bortfall av strømforsyning til kjøle- fryseanlegget, eller når skaden er en følge av strømsvikt som ikke er varslet på forhånd.
- 2.2 Selskapet svarer også for indirekte skade. Med indirekte skade forstås skade ved at framstilling, lagring, anvendelse eller salg av ting påvirkes av erstatningsmessig skade (butikkvilkårenes/bedriftsvilkårenes pkt. 4) på andre ting.

3 HVLKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Forsikringen omfatter ikke:

- 3.1 Selskapet svarer ikke for skade som skyldes streik eller lockout.
- 3.2 Selskapet svarer ikke for skade som skyldes mangelfull eller utilstrekkelig emballasje, feil ved lagringsmåte eller lagringstiden.

4 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes. Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og herunder andre personers handlinger med virkning for sikrede, se næringsvilkårenes pkt. 5.2.

Ved skade plikter den sikrede å gjøre det som er mulig for å avverge eller begrense skaden.

4.1 Godkjennelse

- 4.1.1 Kjøle- fryseenheten skal være prosjektert, installert og godkjent i overensstemmelse med NS4622, Norsk Kuldenorm, Maskindirektivet, Trykkdirektivet og offentlige lover og forskrifter.

4.2 Rutinekontroll

- 4.2.1 Rutinekontroll etter produsentens driftsinstruks skal gjennomføres av godkjent kontrollør minimum én gang pr. år.
- 4.2.2 Mangler og/eller avvik som avdekkes i forbindelse med rutinekontrollen skal utbedres umiddelbart.
- 4.2.3 Gjennomførte rutinekontroller skal kunne dokumenteres og på forlangende legges fram for selskapet.
- 4.2.4 Alle utgifter i forbindelse med rutinekontrollen og utbedringer bæres i sin helhet av sikrede.

4.3 Drift og vedlikehold

- 4.3.1 Kjøle- fryseenheten skal alltid holdes i full driftssikker stand.
- 4.3.2 Kjøle- fryseenhetens driftsinstruks, test prosedyrer, service- og vedlikeholdsprogram skal følges, og skal sammen med drifts- kontrolljournaler etc. alltid være tilgjengelig som en del av internkontrollen.
- 4.3.3 Overvåkingsenheten skal ved feil, strømbryt og temperaturendring i kjøle- fryseenheten gi en lokal akustisk alarm, samt automatisk overføre alarmen til ansvarshavende eller annet aksjonsapparat med døgnbemannet godkjent vaktjeneste.
- 4.3.4 Overvåkingsenheten skal ha dobbel kraftforsyning, hvor den ene kan være nødstrøm med batterikapasitet for 24 timers drift inkl. alarm i én time.
- 4.3.5 Ved kunnngjøring av varslet strømutkobling, streik eller lockout, eller andre hendelser som kan forårsake skade, må nødvendige skadeforebyggende tiltak iverksettes.

4.4 Ettersyn og egenkontroll

- 4.4.1 Alle punkter i service- vedlikeholdsprogrammet som er utarbeidet av kjøle- fryseenhetens leverandør/produsent skal følges iht. revisjonsboken.
- 4.4.2 Drifts- kontrolljournaler skal dateres og signeres. Selskapet skal ha tilgang til dokumentasjonen i virksomhetens internkontroll.

4.5 Endringer av kjøle- fryseanlegget

- 4.5.1 Vedlikeholdsarbeid, reparasjoner, forandring, ominnredning eller utvidelse må ikke gjøres med mindre kjøle- fryseenhetsens temperaturer opprettholdes.
- 4.5.2 Forandringer eller endringer må planlegges og utføres etter gjeldende regler, av klassifisert personell i godkjent firma.

5 FORSIKRINGSSUMMER

Innhold i fryse- og kjølerom, fryse- og kjøledisker, fryse- og kjøleskap er forsikret på førsterisikovilkår og erstattes for inntil den forsikringssummen som er angitt i forsikringsbeviset.

6 SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER

Skadeoppgjør

Ved skade beregnes erstatningen i henhold til næringsvilkårenes pkt. 7.4.1.
I erstatningsoppgjøret fratrekkes den egenandel som fremgår av forsikringsbeviset.

Egenandel

Ved skade på innhold i fryse- og kjølerom, fryse- og kjøledisker, fryse- og kjøleskap og disse ikke er tilknyttet frysealarm er egenandelen 20 % av skadebeløpet i tillegg til avtalt egenandel per skade.

N52 KUNDERS EIENDELER

For kunders eiendeler gjelder næringsvilkårenes pkt. 2,1, 3,1, 4, 5, 7 og 8.
Erstatning inntil avtalt sum i forsikringsbeviset.

N53 TYVERI AV NØKLER

Forsikringen dekker utgifter til utskifting eller forandring av låser/låssystemer hvis nøkler har kommet på avveie ved tyveri i forbindelse med innbrudd i bygning / rom i bygning og motorvogn. Det er kun låser/låssystemer på fast forsikringssted som er omfattet.
Erstatning er begrenset oppad til NOK 200.000, dersom annet ikke er avtalt og fremkommer i forsikringsbevis.

Sikkerhetsforskrift, se pkt. 5.2.4 i næringsvilkårene

I tillegg skal nøkler i motorvogn oppbevares i lukket hanskerom eller separat låst bagasjerom uten vindu.

N54 FORHANDLERFORSIKRING

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forhandlerforsikring er omfattet, er forsikringen utvidet til å dekke forhandleransvar, samt nye og brukte kjøretøy på lager.
Ansvar for bilverkstedvirksomhet er ikke dekket.

1 FORHANDLERANSVAR

1.1 *Hvor forsikringen gjelder*

Selskapet dekker kun skade som er oppstått ved bruk av kjøretøyet innenfor bilforhandlers eget område, dvs. det området og de bygninger som disponeres til salg/ klargjøring og eventuelt verksted for forhandleren.

Kjøring på offentlig veg er ikke dekket.

1.2 *Hva forsikringen omfatter*

Forsikringen omfatter sikredes erstatningsansvar overfor tredjeperson, for skade voldt av forhandlers ikke ansvarsforsikret kjøretøy, herunder også regressansvar etter bilansvarsloven § 13.
Erstatningen er begrenset til selve tingskaden.

1.3 *Erstatningsoppgjør og egenandeler*

Oppgjør skjer i henhold til selskapets gjeldende vilkår for motorvognforsikring, kaskoforsikring.

Egenandel er kr 15.000 ved hver skade hvis ikke annen egenandel er avtalt.

2 NYE OG BRUKTE KJØRETØY

2.1 *Hvor forsikringen gjelder*

Forsikringen gjelder på forhandlers utsalgssted, både inne i bygning (jf. pkt. 2.5.1), på inngjerdet område (jf. pkt. 2.5.2) og på område som ikke er inngjerdet (jf. pkt. 2.5.3), men som disponeres til salg/klargjøring eller verksted for forhandleren.

Forsikringen gjelder også for kjøretøyer som er til registrering, demonstrasjon eller prøving når årsprøvekjennermerke/ dagprøvekjennermerke ikke er i bruk, for eksempel ved nattparkering.

2.2 *Hva forsikringen omfatter*

Forsikringen omfatter nye og brukte kjøretøy og tilhengere til kjøretøy som tilhører forhandleren, og som ikke er forsikret på annen måte.

Solgte og registrerte, men ikke leverte kjøretøy er også dekket.

Med kjøretøy forstås motorvogn, traktor, arbeidsmaskin, ATV, motorsykel, moped, scooter, snøscooter, campingvogn og tilhenger til kjøretøy.

2.3 Hvilke skader som erstattes

Tyveri av/ fra kjøretøy eller skadeverk på kjøretøy er dekket for kjøretøy som befinner seg på område hvor forsikringen gjelder, jf. pkt. 2.1.

Brannskade på kjøretøy som følge av åpen ild som er kommet løs, lynnedslag og eksplosjon er dekket for kjøretøy som befinner seg på område hvor forsikringen gjelder, jf. pkt. 2.1.

Vannskade på kjøretøy som er lagret inne, når årsaken er plutselig og uforutsett.

Naturskade er dekket for kjøretøy i henhold til vilkårene for naturskade pkt. 10.1 i næringsvilkårene.

Verdiforringelse av fabrikknye kjøretøy som er skadet og reparert etter bestemmelsene ovenfor er dekket med inntil 10 % av kjøretøyets utsalgspris, avgifter inkludert.

2.4 Hvilke begrensninger som gjelder

Forsikringen omfatter ikke:

- Skadeverk på brukte kjøretøyer lagret ute dersom tilstandsrapport ikke kan fremvises.
- Skade ved tyveri og/eller skadeverk på ATV, motorsykler, mopeder, scootere, snøscootere og lignende når disse er lagret ute.
- Skade ved tyveri og skadeverk på kjøretøy begått i forretningsens åpningstid.

2.5 Sikkerhetsforskrifter

2.5.1 Sikring av motorvognforhandlers lokaler der det oppbevares kjøretøy

Bygning eller rom i bygning skal være sikret i henhold til FG's sikkerhetsforskrift, "Innbruddssikring for næringslivet" minimum beskyttelsesklasse B1, se sikkerhetsforskrift N01.

2.5.2 Sikret uteområde

- Uteområde skal være opplyst, og inngjerdet med minst 2 m høyt gjerde.
- Port til området skal være låst med FG-godkjent låseenhet.
- Ved bruk av hengelås skal låsen være FG-godkjent i minimum klasse 3. Hengelåsen skal være beskyttet av FG-godkjent hengelåsbeslag minimum samme klasse som hengelåsen. Nøkkel skal oppbevares på samme måte som kjøretøyenes nøkler, se pkt. 2.5.4.
- Portens beslag og hengsler skal være sikret mot demontering og oppløfting.
- Kjøretøy skal til enhver tid være lukket og låst.
- Tilhengere og campingvogner skal være sikret med kulelås, kjetting eller tilsvarende.

2.5.3 Usikret uteområde

Annen utendørs lagring skal være godkjent av forsikringsselskapet og angitt i forsikringsbeviset.

2.5.4 Oppbevaring av nøkler

- Nøkler til kjøretøy skal bæres av den som rettmessig disponerer nøklene, oppbevares i låst FG-godkjent verdi- eller sikkerhetsskap eller i låst bygning utenfor forsikringsstedet.
- Verdi- eller sikkerhetsskap skal stå i innbruddsalarmerovåket område og forankres til underlag eller vegg i henhold til produsentens anvisninger. Innbruddsalarmanlegget skal tilfredsstillende FG's regelverk i minimum Grad 2 med varsling via overvåket linje til FG-godkjent alarmstasjon. Bevegelsesdetektorer skal ha funksjon for å detektere og varsle tildekking (anti-mask).
- Nøkkelen til verdi- eller sikkerhetsskapet skal ikke stå i låsen, men bæres av den som rettmessig disponerer nøkkelen eller oppbevares i låst bygning utenfor forsikringsstedet.

Når kjøretøyet befinner seg midlertidig utenfor forsikringsstedet, gjelder de samme krav til oppbevaring av nøkler.

For oversikt over FG-godkjent utstyr og alarmforetak, se FG's internettside

<http://www.fg.fno.no>.

2.5.5 Bransjenorm

"Bransjenorm for håndtering av bilnøkler", utgitt av Norges Bilbransjeforbund og Bilimportørenes Landsforening skal i tillegg følges. Se internettsiden

<https://www.nbf.no/artikler/2018/bilsalg/hvordan-sikre-egne-og-kunders-biler/>

2.6 Skadeoppgjør og egenandeler

2.6.1 Brann- og tyveriskader.

Brann- og tyveriskader skal meldes til politiet.

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon til samme - eller vesentlig samme stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden.

Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien før skaden.

Ved skade på kjøretøy skal selskapets vilkår for motorvognforsikring, brann- og tyveriforsikring, legges til grunn for erstatningsoppgjøret.

I tillegg gjelder følgende:

- Ved tyveri av kjøretøy kan selskapet kreve innlevert samtlige nøkler tilhørende dette, eller det kan kreves utlevert dokumentasjon fra produsentens nøkkelregister som viser produserte og tidligere utmeldte og tapte nøkler.

2.6.2 Verdiforringelse.

For fabrikknye kjøretøy erstattes verdiforringelse etter reparasjon for skader nevnt i pkt. 2.3 med inntil 10 % av utsalgspris inklusiv avgifter.

Verdiforringelse etter reparasjon av brukte kjøretøy erstattes ikke.

2.6.3 Egenandeler

Ved erstatningsberegningen gjøres fradrag med hjemmel i vilkår eller lov før fradrag av egenandel.

- For kjøretøy lagret i forhandlers lokaler sikret etter angitte sikkerhetsforskrifter, jf. pkt. 2.5.1. er egenandelen kr 15.000 per skade hvis ikke annet er avtalt.

- For kjøretøy lagret på sikret uteområde i henhold til pkt. 2.5.2 er egenandelen kr 10.000 i tillegg til avtalt egenandel per skade.

- For kjøretøy lagret på godkjent, usikret uteområde er egenandelen kr 40.000 i tillegg til avtalt egenandel per skade.

- For kjøretøy utlånt på årsprøvemerket til kunde er egenandelen kr 15.000 når skade skjer i forbindelse med nattparkering hos kunde. Årsprøvemerket skal alltid avmonteres om natten.

N55 MASKINER, INVENTAR OG LØSØRE - HELDEKNING

1 Hvilke skader erstattes

Utover de skadeårsaker som fremkommer av næringsvilkårets kapittel 4, dekkes plutselig og uforutsett skade med ytre årsak som rammer forsikringstakers maskiner, inventar og løsøre som er ferdig testet og driftsklare.

2 Hvilke skader erstattes ikke:

- Utgifter til vedlikehold og forbedringer.
- Skader med årsaker som omhandles i vilkårets kapittel 4.
- Svi- og gnistmerker som ikke skyldes brann.
- Skade ved vanlig bruk, dusjing, søl, eller kondens uansett årsak
- Skade ved sopp, muggsopp, råte, insekter, bakterier eller hekkesot, uansett årsak.
- Skade som kun består av flekker, riper, hakk, merker, svinnsprekker og avskallinger.
- Utett/punkttert isolerglass.
- Skade som skyldes funksjonsfeil eller slitasje alene.
- Skade som følge av virus, hacking og annen uautorisert datainntrenging.
- Skade på forsikret ting eller del av ting som skyldes at den for sitt formål er feilaktig konstruert, utført, dimensjonert, montert eller beheftet med materialfeil.
- Skade som leverandør, reparatør eller andre er pliktig til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale. Når den sikrede er produsent eller forhandler av den forsikrede ting, svarer forsikringsforetaket ikke for skader som omfattes av den alminnelige garanti for vedkommende bransje og heller ikke for skade på forsikret del som skyldes at delen for sitt formål er feilaktig konstruert, dimensjonert eller på annen måte feilaktig utført.

5 Sikkerhetsforskrifter

Se vilkårets kapittel 5.

6 Skadeoppgjør og egenandeler

Se vilkårets kapittel 7

Bistand i klagesaker

Hvis dere mener at det er gjort en feil fra selskapets side, og dette ikke avklares gjennom den ordinære saksbehandlingen, kan skriftlig klage gjøres til:

Finansklagenemnda
Pb. 53 Skøyen
0212 Oslo

Dere mister retten til å klage hvis klagen ikke er fremsatt overnevnte instans eller sak ikke er anlagt de alminnelige domstoler, innen seks måneder etter dere fikk skriftlig melding om avgjørelsen.